

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та публічного врядування

07-06-31М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи
з дисципліни

«Урбаністичні студії» (вибіркова компонента)

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281
«Публічне управління та адміністрування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІЕМ
Протокол № 3 від 27.09.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Урбаністичні студії» (вибіркова компонента) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Тихончук Л. Х. – Рівне : НУВГП, 2023. – 17 с.

Укладач: Тихончук Л. Х., доктор наук з державного управління, доцент кафедри менеджменту та публічного врядування.

Відповідальний за випуск: Тихончук Л. Х., д.держ.упр., доцент, в.о. завідувача кафедри менеджменту та публічного врядування

Керівник групи забезпечення спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» к.е.н, доцент Антонова С. Є.

© Л. Х. Тихончук, 2023
© НУВГП, 2023

ЗМІСТ

	Стор.
1. Мета і завдання освітнього компонента.....	4
2. Тематика практичних занять.....	7
3. Методи навчання та контролю.....	13
4. Оцінювання знань студентів.....	13
5. Розподіл балів	14
6. Інформаційні ресурси.....	15

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою вивчення є набуття фахових компетентностей щодо вироблення та використання ефективних підходів в публічному управлінні муніципальним розвитком, здатність до імплементації кращих українських та міжнародних практик врядування в міському сталому розвитку, формування знань про концептуальні основи місцевого розвитку та підходи до розвитку міських поселень.

Структура навчальної дисципліни обумовлена вищевказаними завданнями та складається з двох змістовних модулів, які включають теоретичні, організаційні та методичні аспекти різних напрямків особливостей міського розвитку.

Дисципліна орієнтована на формування знань щодо концептуальних основ місцевого розвитку та підходів до розвитку міських поселень, міських агломерацій як центрів економічного зростання, обґрунтування вибору інструментів виявлення та ефективного управління внутрішніми місцевими ресурсами.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є: формування розуміння сучасних концепцій місцевого економічного розвитку; виявлення та пошук шляхів вирішення проблем міських поселень.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- висвітлити сучасні концепції місцевого економічного розвитку;
- обґрунтувати основні інструменти місцевого розвитку;
- визначити сутність феномену міст;
- дослідити сучасні проблеми розвитку урбанізованих територій;

- вивчити підходи до створення дружнього міського середовища;
- визначити форми та методи залучення громадян до формування політики місцевого розвитку.

Методичні рекомендації спрямовані на формування у студентів здатності самостійно мислити, на поглиблене опанування навчального матеріалу та засвоєння теоретичних знань, набуття практичних навичок виконання завдань.

У результаті вивчення освітнього компонента «Урбаністичні студії» здобувачі набувають таких компетентностей:

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ФК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

ФК14. Здатність досліджувати та розв’язувати складні проблеми управлінської діяльності, використовувати та впроваджувати нові підходи до публічного управління з врахуванням євроінтеграційних завдань з метою підвищення його ефективності в різних сферах, секторах.

ФК15. Здатність розробляти, узагальнювати, аналізувати економічні, фінансові й бюджетні показники стану та розвитку територій (держави, регіону, міста, села, територіальних громад, тощо) та формувати пропозиції щодо їх покращання.

ФК16. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

Здобувачі отримують такі результати навчання:

ПРН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН6. Знати та застосовувати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень, в т.ч. при виникненні конфліктних ситуацій.

ПРН17. Уміння використовувати іноземний досвід міжнародної міжрегіональної співпраці та реалізовувати євроінтеграційні завдання в публічному управлінні та адмініструванні

ПРН19. Знати особливості реалізації управлінських функцій, використовувати системні знання про механізми, методи та інструменти публічного управління в різних сферах.

2. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1.

Еволюція розвитку міст. Всесвітні тенденції розвитку міст. Урбаністика. Національна політика міського розвитку – денна: 3 год./з : 1 год.

Мета: Європейське та азійське місто: концептуальні відмінності. Класичний античний поліс. Середньовічне місто. Модерне місто. Всесвітні тенденції розвитку міст. Урбаністика. Національна політика міського розвитку. Сучасні концепції місцевого економічного розвитку; обґрунтувати основні інструменти місцевого розвитку. Сутність феномену міст.

Дослідження: Нормативне регулювання. Особливості розвитку міст викликані війною. Зруйновані, окуповані міста-особливості розвитку. Малі міста та міста мільйонники.

Практичне заняття 2.

Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. - денна: 3 год./ заочна : 1 год.

Мета: Форми діяльності територіальних громад та їх правове регулювання. Статути територіальних громад та їх роль у вдосконаленні місцевого самоврядування. Статути міст. Володіти визначенням місцевого самоврядування; Структура системи місцевого самоврядування та повноваження його суб'єктів; ознайомитись із структурою виконавчих органів міської ради найкрупнішого міста та повноваженнями його управлінсь. Процес створення територіальних громад, результати децентралізації. Законодавче регулювання. Територіальний поділ .

Дослідження:

Сучасні проблеми розвитку міст. Особливості розвитку ТГ під час війни. Світовий досвід

Практичне заняття 3.

Специфіка сучасного міста як об'єкта управління. Місто як полісистема. Основи місцевого розвитку. Кейс-стаді «Проблеми розвитку сучасних міст та шляхи їх вирішення»

– денна: 3 год./ заочна : 1 год.

Мета: Розуміти суть процесу управління містом; з'ясувати об'єкти та суб'єкти управління, правовий статус місцевого самоврядування в Україні. Володіти знаннями про особливості організації комерційної діяльності у місті, визначити основні проблеми, вивчити закордонний досвід; з'ясувати переваги та недоліки відцентрового та доцентрового тяжіння. Володіти знаннями про генеральний план населеного пункту, як основний вид містобудівної документації місцевого рівня. Володіти визначенням містобудівної документації, знаннями законодавчої бази містобудівної документації. Знати основні завдання планування і забудови територій та особливості кожного виду містобудівної документації. Особливості структури простору сучасних міст. Управління міським плануванням. Міський дизайн

Засвоїти концепцію місцевого економічного розвитку. Трансформацію пріоритетів місцевого економічного розвитку, моделі місцевого економічного розвитку, вибір моделей місцевого економічного розвитку. Форми взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю. Місто як полісистема: просторова, економічна, соціокультурна та екологічна. Зовнішнє середовище міста та взаємодія з ним. Агломерації і мегалополіси.

Кейс-стаді :

- *Проблеми розвитку сучасних міст та шляхи їх вирішення, війна і мир, що має бути далі.*
- *Впровадження різних форм участі громадян у розробленні політики місцевого економічного розвитку.*

Практичне заняття 4.

Екологія урбанізованих територій. Фінансові механізми місцевого розвитку. Кейс стаді: «Зарубіжний досвід екологізації міського середовища», «Бюджетне фінансування місцевого розвитку» ; «Проектний підхід до грантового фінансування» - денна: 3год./ заочна : 1 год.

Мета: Взаємодія людини з міським середовищем. Зміна стану компонентів оточуючого середовища в місті. Підходи до покращення міського екологічного середовища. Бюджетні механізми Інвестиційні механізми. Кредитні та грантові механізми.

Кейс стаді: «Зарубіжний досвід екологізації міського середовища», «Бюджетне фінансування місцевого розвитку» ; «Проектний підхід до грантового фінансування»

Практичне заняття 5.

Інструменти місцевого розвитку. Стратегії місцевого розвитку. Роботи в малих групах, кейс-стаді - «Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на місцевий розвиток. Вибір пріоритетів»; «Промоція територіальної громади для різних груп внутрішніх та зовнішніх споживачів. Зв'язок маркетингової та загальної стратегії місцевого розвитку»; Кейс-стаді «Інструменти розвитку перспективних сфер та економіки в цілому в обраних територіальних громадах»- денна: 4 год./ заочна : 1 год.

Мета: Маркетинг та брендинг території. Просування інвестиційного потенціалу. Підтримка малого та середнього підприємництва. Стратегії розвитку міст.

Механізми інвентаризації, обліковування, реєстрації та передачі комунального майна. Види комунального майна. Взаємозв'язок стратегічних і генеральних планів міст з регіональним розвитком. Світові тенденції та практика просторового розвитку міст та міських агломерацій. Діагностика стану територіальної громади як основа планування її розвитку . SWOT-аналіз та його застосування. Роль pestle аналізу. Стратегічне планування розвитку громади. Основні принципи сталого розвитку населених пунктів. Особливості переходу міст України на шлях сталого розвитку. Технології сталого розвитку міста. Історія розвитку концепції сталого розвитку в Україні. Загальні положення Стратегії сталого розвитку України. Обґрунтування необхідності розроблення Стратегії.

Роботи в малих групах, кейс-стаді - Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на місцевий розвиток. Вибір пріоритетів; Промоція територіальної громади для різних груп внутрішніх та зовнішніх споживачів. Зв'язок маркетингової та загальної стратегії місцевого розвитку; Кейс-стаді Інструменти розвитку перспективних сфер та економіки в цілому в обраних територіальних громадах.

Практичне заняття 6.

Міська демократія. Розвиток громадських ініціатив. Кейс-стаді «Впровадження різних форм участі громадян у розробленні політики місцевого економічного розвитку»
. денна:4год./ заочна :1 год.

Мета: Місто та демократія. Громадські ініціативи: urban простір, міський активізм. вивчити підходи до створення дружнього міського середовища. Визначити форми та методи залучення громадян до формування політики місцевого розвитку.

Співпраця громадських організацій міста з волонтерським рухом. Міжнародний досвід.

Кейс-стаді «Приклади впровадження різних форм участі громадян у розробленні політики місцевого економічного, соціального, інфраструктурного розвитку. Воєнні виклики»

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне творче завдання є одноосібною працею і подається в електронному вигляді. Об'єкт для аналізу (сфера економіки міської територіальної громади/міста обласного значення/обласного центру; інноваційні підходи до розвитку міст; План Маршала для відновлення міст після війни.....), студент/ка обирає самостійно.

Загальні вимоги:

1. Загальний обсяг – 10-12 тис. символів без пробілів. Шрифт – довільний.

2. Обрати для дослідження певну міську територіальну громаду/містообласного значення/обласний центр.

3. Проаналізувати кількісні показники, які

характеризують економіку обраного об'єкта . Відобразити у звіті динаміку цих показників за 5 років.

4. Визначити основні проблеми в економічній сфері обраного об'єкта, які виникли в обраний період.

5. Запропонувати інструменти місцевого економічного розвитку для обраного об'єкта.

6. Перелік посилань.

Орієнтовні теми рефератів

1. «Міста-регіони» у другій половині ХХ століття.
2. Регіони та європейська інтеграція, регіональні ідентичності.
3. Регіоналізація влади і демократичні перетворення: досвід Іспанії.
4. Регіональне самоврядування у контексті розбудови «держави добробуту»; адміністративна деконцентрація; еволюція міжбюджетних відносин між центральними й регіональними та місцевими органами
5. Право власності та інші майнові права місцевого самоврядування. Основи правового регулювання місцевих фінансів у країнах та основи бюджетного процесу за законодавствами Польщі, Чехії і Німеччини. Класифікація доходів бюджетів місцевого самоврядування на прикладі Польщі та Німеччини; загальна характеристика видатків бюджетів місцевого самоврядування.

6. Народ Швейцарії: громадська участь на місцевому рівні. Відносини органів місцевого самоврядування з іншими органами публічної адміністрації

3. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Методи навчання: демонстрація, навчальна дискусія, дебати; технології викладання: рольові ігри, аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації, міні-лекції, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду та інші.

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати завдання зі складання та оформлення документів, вчасно здати модульні контролю знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом порівняння документа із еталонними зразками та аналітичним дослідженням разом із студентом. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу. Підсумковий контроль здійснюється у вигляді іспиту (банк тестових завдань).

4. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання завдань поточного контролю проводиться з розрахунку від 0 до 100 балів.

Основними методами оцінювання є аналіз усних відповідей, виконання практичних задач, тестування, перевірка письмових завдань.

Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

За вчасне та якісне виконання завдань, студент отримує такі обов'язкові бали:

– 60 балів - за вчасне та якісне виконання практичних занять, що становить поточну (практичну) складову його оцінки;

20 балів – модуль 1;

20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Студенти можуть отримати додаткові бали за: виконання рефератів, есе дослідницького характеру за темою курсу. Тему можуть дослідницької роботи вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	зараховано

82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Інформаційні ресурси

1. Батанов О. В. *Муніципальне право України: Підручник. Х. : Одиссей, 2008. 528 с.*
2. Бориславська О. М. *Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика реалізації конституційно-правових засад: Монографія. Львів: Паїс, 2005. 133 с.*
3. Гураль П. Ф. *Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження. Львів: ЛьвДУВС, Край, 2008. 468 с.*
4. Панейко Ю. *Теоретичні основи самоврядування. – Львів : Літопис, 2002. 196 с.*
5. Погорілко В. Ф., Баймуратов М. О., Бальцій Ю. Ю. та ін. *Муніципальне право України: Підручник. 2-ге вид. доп. К. : Правова єдність, 2009. 720 с. Додаткова література:*
6. Батанов О. В. *Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики : Монографія / відп. ред.. М. О. Баймуратов. К.: Юридична думка, 2010. 656 с.*
7. Батанов О. *Концептосфера муніципального права. Право України. 2020. № 10. С. 13-31.*
8. Бедрій Р. *Добровільне об'єднання територіальних громад як складова реформи децентралізації публічної влади в Україні. Український часопис конституційного права. 2018. № 2. С. 54-59.*
9. Бориславська О. *Територіальна автономія, регіоналізація та проблеми політичної сецесії в Європі. Український часопис конституційного права. 2017. № 4. С. 11-17.*

10. Заяць І. Місцеве самоврядування: генеза законодавства та політики. *Право України*. 2009. С. 126–133.

11. Кобрин В. Окремі питання методики викладання Муніципального права України. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XXVI звітної науково-практичної конференції (6–7 лютого 2020 р.): у 2-ох ч. Ч. 1*. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2020. С. 96-99.

12. Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: проблеми імплементації в Україні : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 грудня 2019 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. 300 с.

13. Мішина Н., Головка К. Тенденції систематизації муніципального права України. *Право України*. 2020. № 10. С. 97-109.

14. Серьогін В., Серьогіна С. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. *Право України*. 2019. № 10. С. 158-174.

15. Тихончук Л. Х., Цецик С. П., Цецик Я. П. Особливості фінансування органами місцевого самоврядування закладів освіти Волині наприкінці XIX– на початку XX ст. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. – URL: <http://www.econotyu.nauka.com.ua/?op=1&z=9723> (дата звернення: 02.01.2022). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.12.11](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.12.11)

16. Тихончук Л. Х., Цецик С. П., Цецик Я. П. Роль органів влади і місцевого самоврядування у розвитку професійної освіти на Волині на початку XX ст. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 12. – URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=2500> (дата звернення: 02.01.2022). DOI: [10.32702/2307-2156-2021.12.1](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.12.1)

17. Тихончук Л.Х., Чубок Т.О. Ефективність публічного управління у сфері культури в умовах децентралізації (на прикладі Рівненської області). *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економічні науки*. 2021. №3(95). С. 144-155. URL: <http://visnyk.niwm.edu.ua/index.php/econ/issue/view/65>

Інтернет джерела:

1. Президент України URL: <https://www.president.gov.ua/>
2. Верховна Рада України URL: <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Конституційний Суд України URL: <http://www.ccu.gov.ua/>

5. *Представництво Ради Європи в Україні* URL: <http://www.coe.kiev.ua/>
6. *Асоціація міст України* URL: <http://www.auc.org.ua/>
7. *Реформа децентралізації влади* URL: <http://decentralization.gov.ua/>
8. *Національний інститут стратегічних досліджень* URL: <http://www.niss.gov.ua>
10. *Местное самоуправление в Швеции: традиции и реформы*/ С. Хэггунт, К. Крунваль и др. – Стокгольм: Швед. Ин-т, 2000. – 120 с. 49. *Методичні рекомендації щодо практичного застосування положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад» у 260 частині 21 організації та юридичного оформлення співробітництва.* Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/document>.
50. *Міжмуніципальне співробітництво: навч. посіб. / уклад.: В. Вакуленко, О. Ігнатенко, Г. Борщ [та ін.]. – К.: Фенікс, 2012. – 391 с*